

Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária

Magyar jogtörténet

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem

Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.

www.u-szeged.hu

www.szechenyi2020.hu

A KURZUS ALAPADATAI

A tárgy jellege kollokviummal záródó előadás

Tagozat MAT-JN-17/EN

Tárgyfelelős tanszék SZTE Állam- és Jogtudományi Kar
Magyar Jogtörténeti Tanszék

Oktatók Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária
egyetemi tanár

Elérhetőség 6721 Szeged, Bocskai u. 10-12. 2. emelet 44. szoba
Tel/Fax: (62) 544-412
E-mail: jogtort@juris.u-szeged.hu

Tantárgyi kreditpontok 5

Követelmények az adott tantárgy követelményei a tantárgy coospace színterén

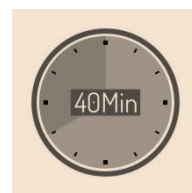
A TANANYAG ELSAJÁTÍTÁSÁHOZ JAVASOLT MÓDSZERTAN

1. Olvassa el a tantárgy alapadatait.
2. Ismerje meg a tantárgy követelményrendszerét.
3. Figyelmesen olvassa el az olvasóleckét.

Az olvasólecke feldolgozásához szükséges idő: kb. 35-40 perc

4. Tanulmányozza a kötelező tananyag vonatkozó részeit. A tananyag elsajátításához segítséget nyújt az ajánlott irodalom.
5. Válaszoljon az önellenőrző kérdésekre.
6. Amennyiben további segítségre van szüksége a tananyag megértéséhez, akkor jelezze a tantárgy oktatójának.

1. A Váradi regestrum 1550-es kiadásának címlapja

Perjogtörténet V.

Eljárásjogi szabályok a polgári korban

A büntetőeljárás fejlődése a polgári korban

I. A büntetőeljárás kodifikációja:

A büntetőeljárás kodifikációjának az igénye szoros összefüggésben állt az Európában uralomra jutó abszolút hatalom elleni fellépéssel. Ennek háttérében az állt, hogy a kontinentális Európában alkalmazott inquisitorius eljárás szabályai miatt – írásbeliség, titkosság, a tortúra alkalmazása, a nyílt jogegyenlőtlenség – egyre többen követelték *a törvény előtti egyenlőség biztosítását, a rendi különbségek eltörlését, a bírói önkény felszámolását*. A politikai értelemben vett szabadságjogok érvényesítésének igénye a büntető per jog radikális módosításának az igényével párosult.

Magyarországon a Praxis Criminalis ellenében követelték a titkos nyomozó eljárás helyett a nyilvános eljárást, a tortúra minden szintjének betiltását, független esküdtszéki eljárás bevezetését.

Az **1795. évi büntetőkódex-tervezet** első része tartalmazta a büntetőperre vonatkozó javaslatokat. Ebben a szerkesztők *javaslatot* tettek a vádelvű eljárás bevezetésére, de ezt írásbeli vádper alapján képzelték el.

A bizonyítási eljárás keretében:

- eltörölte a kínvallatást,
- megtiltotta a tisztító eskü letételét.
- A jogegyenlőség biztosítása érdekében rendi állásra tekintet nélkül azonos perbeli szabályokat és perorvoslati eszközöket javasolt.
-

Az **1827-ben** felállított új kodifikációs bizottság a per jog területén sokkal nagyobb visszatérést jelentett a korábbi századok per jogi szabályaiban, mint az anyagi büntetőjog esetében.

A büntetőeljárás jelentős megreformálást, sőt kodifikációját felgyorsította az 1834-ben Wesselényi Miklós, az országgyűlési ifjak és Kossuth Lajos ellen indított hűtlenségi perek során tanúsított eljárásjogi visszaélések. A reformpolitikusok – Deák Ferenc, Eötvös József, Klauzál Gábor,

Szalay László, Szemere Bertalan - nyíltan követelték az eljárás nyilvánosságának biztosítását, a vád és a védelem elkülönítését, a laikus személyek bevonását az eljárásba, azaz az esküdtzéki rendszer bevezetését Magyarországon

1843-ban az első eljárásjogi tervezet, amely még szakbírószágokra bízta a büntetőpert, és a második tervezet, amely már az esküdtzéki eljárást tartalmazta.

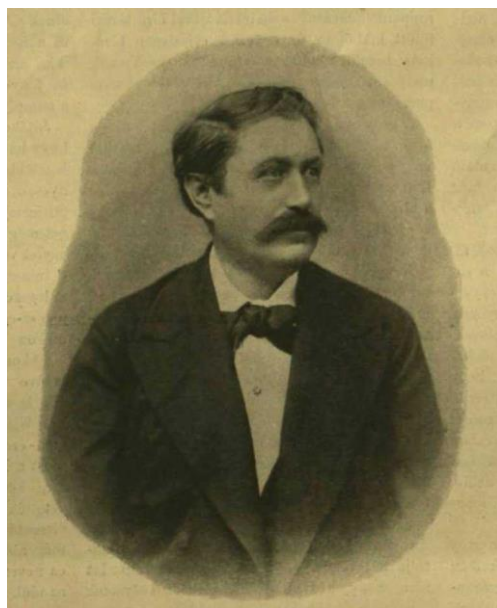
Miután az országgyűlés nem fogadta el a javaslatot, 1848-ban pedig nem volt idő egy új tervezet kidolgozására, csak arra maradt lehetőség, hogy az **1848:XVIII. tc.** által szabályozott **sajtóvétségek** elbírálására Deák, mint igazságügyi miniszter rendelettel hatályba léptette az 1843. évi 2. javaslatnak az esküdtzékekre és az esküdtzéki eljárásra vonatkozó fejezetét.

A szabadságharc bukása után **1852**-ben az **osztrák bűnvádi perjogot** léptették életbe, amely a régi nyomozóelv alapján írásbeli és titkos volt. A változást csak az jelentette, hogy az úriszék eltörlésével, a jobbágyszabadítás következtében mindenkire ugyanazokat a büntetéseket lehetett kiszabni. Ezek között az osztrák jog sem engedte a testfenyítő büntetések alkalmazását.

Az Országbírói Értekezlet 1861-ben hatályon kívül helyezte az osztrák törvényt és az 1848. évi törvények figyelembevételével visszaállította régi eljárási szabályokat.

Az **1871**-ben kialakított új igazságszolgáltatási szervezet következtében egyrészt felállították a királyi törvényszékeket, mint a büntetőeljárás első fokozatát, másrészt a szakbírószágait és ezektől függetlenül létrehozták a vád képviselőjét ellátó királyi ügyész szervezetet. Az eljárási garanciák biztosítása érdekében, az igazságügyi miniszter felkérésére **Csemegi Károly** 1872-ben elkészítette az *ideiglenes eljárási szabályzatot*. Ezt ugyan az országgyűlés nem tárgyalta, de az igazságügyi miniszter a törvényszékeknek - zsinórmérték gyanánt- megküldte. A szabályzatot tartalmazó könyv borítójának színe alapján a „köznyelv” ezt nevezte *Sárga könyvnek*, s a kódex megszületéséig az ebben foglaltak szerint folyt a bűnvádi eljárás.

Több tervezet elkészítését követően végül az országgyűlés az **1896:XXXIII. törvénycikk**el fogadta el a **Bűnvádi Perrendtartást**.

1. Csemegi Károly, akinek a munkássága nemcsak a büntető anyagi jogot, hanem az eljárásjogot is meghatározta

A büntető eljárás szabályai:

A 19. század közepére a kontinentális Európában a büntető eljárásnak három rendszere alakult ki: *1. a vádelvű eljárás, 2. a nyomozóelvű eljárás és a 3. vegyes rendszer*

1. A **vádelvű eljárás** jellemzője volt: csak vád alapján indulhatott eljárás, a bevádolt személy és a vád tárgyává tett alapos gyanú alapján, a vádló a vád ura, a terhelt vele egyenrangú fél. A vádiratban meghatározott bűncselekmény és az arra javasolt büntetés mértékén a bíróság nem terjeszkedhetett túl. Itt érvényesült a közvetlenség, a szóbeliség, a nyilvánosság elve, a bizonyítékok szabad mérlegelése, a szabad védekezés.
2. A **nyomozóelvű eljárás**ban hivatalból indult az eljárás, akár vád nélkül is, feljelentés vagy gyanú alapján, maga a bíróság kutatott az elkövető és a bizonyítékok után. Írásbeliség, az eljárás titkossága és a kötött bizonyítási rendszer jellemzi. (A vádlott beismerő vallomása volt a bizonyítékok királynője, amit akár tortúrával is ki lehetett kényszeríteni. Ha volt beismerő vallomás, akkor az eljárást lezárták, függetlenül attól, hogy a vádlott tényleg elkövette-e a bűncselekményt vagy sem.)
3. A francia forradalom után, az 1791. évi francia bűnvádi perrendtartás hatására terjedt el Európában, s jelent meg Magyarországon is a **vegyes rendszer**, ami a vád- és a nyomozóelvű eljárás szabályait vegyítette össze.

Lényege: elvált egymástól a vád, az ítélethozatalra rendelt bíróság és a védelem. Külön szervezet képviseli a vádat, ez gyűjti össze a bizonyítékokat és ezek alapján megnevezi a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható terheltet.

A bíróság kezében van a pervezetés, joga van bizonyítást elrendelni, kiegészíteni, cél: az anyagi igazság kiderítése.

A védelem kötelező, ha a terhelt nem nevez meg védőt, akkor a bíróság hivatalból kirendel védőt.

A kiegyezés után Magyarországon ezt a vegyes rendszert valósították meg.

A **bűnvádi per**: a vádló indítványára egy bűncselekmény elkövetésével terhelt személy ellen indított bírói eljárás, a vád tárgyát képező bűncselekmény elkövetésének, ténykörülményeinek, a terhelt büntetőjogi felelősségének vagy ártatlanságának tisztázására s a terhelt felelősségre vonása esetén a bűncselekmény jogi következményeinek megállapítására.

A bűnvádi per és a polgári per közös **alapelvei**:

- **közvetlenség elve**: a tárgyalási szakaszban a bíróság, a vádlott, a vádló, polgári perben a felperes és az alperes, a perbeli személyek – szakértő, tanúk – közvetlenül érintkeznek egymással, a bíróság által feltett kérdésekre közvetlenül válaszolnak.
- **szóbeliség elve**: a tárgyalási szakaszban mindennek szóban el kell hangzania, minden bizonyítékot szóban meg kell nevezni.

A nyomozati szakaszban még érvényesül az írásbeliség is, mert a nyomozás megindítása csak írásbeli nyilatkozat alapján történhet és a nyomozás során folyamatosan jegyzőkönyvet kell vezetni.

- **nyilvánosság elve**: eljárási garanciaként érvényesül, a bíróság nem zárt ajtók mögött folytatja le a tárgyalást, hanem a legnagyobb nyilvánosság előtt, ezzel is biztosítani lehet, hogy az eljárásban érvényre jutnak a törvényi rendelkezések.

A nyomozati szakaszban viszont csak ügyfélnyilvánosság él, hiszen ekkor gyűjtik össze a bizonyítékokat, ekkor tárják fel azokat a tényeket, melyek alapján az elkövetőt/elkövetőket meg lehet nevezni. Az ügyfélnyilvánosság azt jelenti, hogy a nyilvánosságot a nyomozati szakaszban feltárt tényekről nem tájékoztatják, de a gyanúsított és a védője számára ezekről az adatokról, tényekről ekkor is tájékoztatni kell.

A tárgyalási szakaszban is - törvény által pontosan meghatározott esetekben – korlátozni lehet a nyilvánosságot: államtitok gyanúja merül fel, közszeméremsértő bűncselekmény a tárgya az eljárásnak, vagy fiatalkorúak esetében. Ezekben az esetekben a bíróság zárt tárgyalást rendelhet el,

2. A Bp.-t megszövegező Balogh Jenő, aki később igazságügyminiszter is lett

de az ítéletet ekkor is nyilvánosan kell kihirdetni.

- *bizonyítékok szabad mérlegelése*: ez rendkívül lényeges, mert a bíróság a tárgyalás során látottak, hallottak alapján szabadon dönti el, hogy az eléje tárt bizonyítékoknak az adott ügyben milyen, mekkora jelentőséget tulajdonít.
- *védelem szabadsága*: a vádlott nevezhet meg védőt, vagy ha nincs neki, akkor a bíróság hivatalból kirendel védőt.

„Bűnvádi ügyben bírói eljárás csak a törvény értelmében, vád alapján és csak az ellen indítható, akit büntett, vétség vagy kihágás nyomatékos gyanúja terhel. Bűncselekmény miatt nem alkalmazható más büntetés, mint amelyet bírói hatalommal törvényesen felruházott hatóság törvényesen eljárva kimondott.”

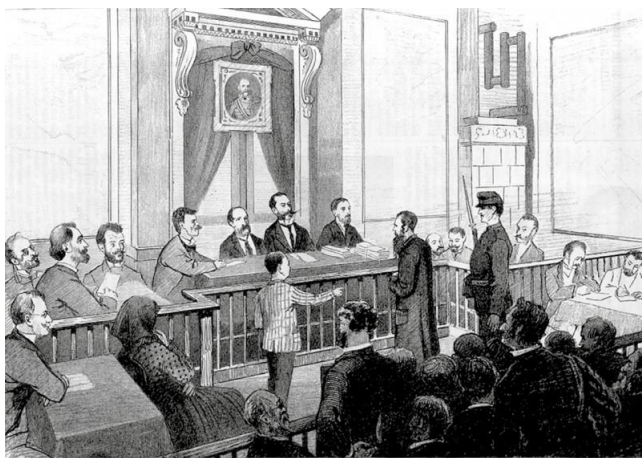
Csak a bűnvádi perben érvényesülő alapelvek:

- *törvényesség – legalitás- elve*: kizárólag az ügyészséget terheli, köteles a nyomozást elindítani hivatalból üldözendő cselekmény vagy magánindítvány alapján, ha a gyanú alapos, köteles vádat emelni és azt a tárgyaláson képviselni.
- *hivatalból – ex officio – indul az eljárás*; vádelv: királyi ügyészség képviselte a közvédat, a Bűnvádi perrendtartás bizonyos esetben engedte a magánvédat (becsületsértés) illetve a pótmagánvédat. (A Sárga könyv kizárólag a közvédat ismerte.) A közvédat megfogalmazása előtt az ügyészség nyomoz, összegyűjti a bizonyítékokat és alapos gyanú esetén megnevezi a terheltet.

- *anyagi igazság kiderítése*: a bíróságnak csak akkor szabad marasztaló ítéletet hozni, ha a vád tárgyává tett törvényi tényállás megvalósulása bizonyított, a vádlott bűnössége teljességgel megállapítást nyert. (nullum crimen sine poena)

Az anyagi igazság kiderítésére szolgáló biztosítékok a Bűnvádi perrendtartásban:

- + a nyomozás, a vizsgálat, a vádképviselés, a vád alá helyezés és az ítélethozatal teendőinek szétválasztása és e feladatok külön hatóságokra bízása;
- + a bírói függetlenség elvének érvényesítése;
- + az esküdtbíróság felállítása – laikus részvétele a bűnvádi eljárásban - azon büntettek esetén, melyeket a Csemegi kódex öt évnél súlyosabb szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett. Az esküdtek a bűnösség kérdésében döntöttek.
- + a védelem szabadsága;

3. A többek között a kodifikált büntetőeljárás szabályok szükségességére is rámutató tiszaezlári per

- + a vádlott beismerése nem elegendő az elítélésre, hanem emellett mindig meg kell szerezni a terhelt bűnösségének egyéb bizonyítékait;
 - + a bizonyításnak a bíróság előtt való felvétele és a bíróságnak az a joga, hogy a bizonyítás kiegészítése végett a felek által előterjesztettek túl hivatalból új bizonyítékok felvételét rendelhesse el s a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve;
 - + a bizonyítás anyagának biztosítására szolgáló kényszereszközök lehetősége (lefoglalás, házkutatás, motozás);
 - + a szóbeliség, közvetlenség, a kontradiktórius tárgyalás; a fictiók, vélelmek kizárása;
- + a perorvoslatok lehetősége.
- *ártatlanság védelme*: a rendi korhoz viszonyítva, ahol a bűnösség elve érvényesült, azaz a gyanúsítottaknak kellett az ártatlanságát bizonyítani, a polgári korban a bizonyítási teher egyrészt a vádlóra hárul, másrészt a pervezetéssel felruházott bíróságra.
 - *személyes szabadság védelme*:
előzetes letartóztatás: a törvényben meghatározott esetekben a vizsgálóbíró, a vádтанács vagy az ítéldbírószak rendelhet el. Ha ez megtörtént 48 órán belül a letartóztatottat a vizsgálóbíró elé kellett vezetni és a kihallgatásról jegyzőkönyvet kellett készíteni. Legfeljebb 15 napig tarthatott és egyszer meghosszabbíthaták.
vizsgálati fogság: időtartama maximum három hónap volt

Bűnvádi eljárás szakaszai:

1. előkészítő eljárás:

- *nyomozás*: az ügyészség rendelte el, fel kellett tártani és összegyűjteni azokat a tényeket, bizonyítékokat, amelyek alapján eldönthető volt, hogy a törvényi tényállás megvalósult és a gyanúsított alaposan gyanúsítható annak elkövetésével. Az

ügyészség a nyomozás eredménye szerint vagy megszüntette az eljárást, vagy vizsgálatot kért vagy vádindítványt tett.

- vizsgálat: a vizsgálóbíró vezeti, akinek kötelessége, hogy a valódi tényállást kiderítse és megállapítsa, és eldöntse, hogy jogilag indokolt a főtárgyalás elrendelése. Csak esküdtszéki vagy törvényszéki súlyosabb ügyekben volt helye. Munkáját a vádtanács felügyelete alatt végzi. A vádtanácsot a törvényszék bíráiból állítják össze. A vizsgálat alatt csak az ügyfélnyilvánosságot kell biztosítani.

2. közbenső eljárás:

vád alá helyezés: közbád vagy magánvád nélkül nem lehetett főtárgyalást kitűzni. A vádiratot a vádtanácsához kellett benyújtani. A vádiratot kézbesítették a terheltnek, aki ezzel szemben kifogással élhetett. Ha a vádtanács a vádiratot megalapozottnak tartotta, akkor vádhatározattal vád alá helyezte a terheltet.

főtárgyalásra való közvetlen idézés: ha a terhelt nem tett kifogást a vádirat ellen, a bűncselekményt öt évnél kisebb szabadságvesztéssel fenyegették, akkor a terhelt a főtárgyalásra közvetlenül idézhető volt.

Magánvád esetében erre nem volt lehetőség.

3. főtárgyalás:

a bűnvádi eljárás döntő része a törvényszék előtt főtárgyalás.

a perbeli személyek adatainak egyeztetését követően először a vádirat illetve a vádhatározat meghatározott részét olvasták fel, ezt követte a vádlott kihallgatása, majd a bizonyítási szakasz. Ezt követték a perbeszédék, előbb a vád, majd a védő beszéde s végül az utolsó szó jogán a vádlott is szólhatott.

4. ítélethozatal:

az ítéletet zárt tárgyaláson hozta meg a bírói tanács. Az ítéletnek két része van, a dispozíció, rendelkező rész és az indokolás.

A rendelkező részben pontosan rögzíteni kellett a törvényi tényállást, a kiszabott büntetést, az alkalmazott jogszabályokat.

Az indokolásban részletesen ki kellett fejteni azokat a tényeket, bizonyítékokat, súlyosbító és enyhítő körülményeket, amelyek figyelembevételével hozta meg a bíróság döntését.

Az ítéletet meghozatala után azonnal ki kellett hirdetni.

5. perorvoslatok:

rendes perorvoslat:

- felfolyamodás: a bíróság végzése ellen,

- fellebbezés: a nem jogerős végítélet ellen,
- semmisségi panasz: olyan ítélet ellen, amely ellen nem volt fellebbezésre lehetőség. pl. esküdszék ítélete ellen. Csak jogi kérdésben lehetett semmisségi panasszal élni. Mindig a Királyi Kúria döntött a semmisségi panasz ügyében. Alaki semmisség esetében a Kúria az eljáró bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. Anyagi semmisség megállapítása esetén maga a Kúria hozta meg az új ítéletet.

A polgári kor eljárásjoga

1848-ig a polgári per szabályait nem változtatták meg, e területen az inquisitórius eljárás keretei között főszabályként az írásbeli per érvényesült. Kisebb perértékű pereknél alkalmazták a sommás pert, amely jobbágyság között rendszerint sommás szóbeli per volt, nemesek körében sommás írásbeli per.

4. A francia eljárásjogi szabályokat mintának tekintő Emmer Kornél

Az 1840-ben hatálybalépett **váltó törvény és váltóeljárás** volt az első, ahol új szabályokat alkalmaztak, azonban ez a kereskedelmi jog körében érvényesült elsősorban.

A neoabszolutizmus korában a legfőbb változást az jelentette, hogy az osztrák szabályok bevezetésével az írásbeli per megmaradt, de csak háromszori válaszadásra volt lehetősége a feleknek, és a feleletadásra pontos határidőket adtak. A törvényszékek állandóan működtek, így a perjogi szabályok módosítása lehetőséget adott a polgári perek idejének lecsökkentésére.

A kiegyezést követően az országgyűlés elfogadta a **Polgári törvénykezési rendtartásról** szóló **1868:LV. tc**-et. Ennek a törvénynek a legnagyobb érdeme, hogy a teljes polgári törvénykezést átfogta, a különös eljárásokat is, amivel véget

vetett a jogbizonytalanságnak. Két eljárási módot ismert, a sommás eljárást és a rendes írásbeli pert. Ez utóbbi megtartotta az írásbeliséget, kötelező volt ügyvédet vallani, a bizonyítás annyiban kötött volt, hogy a törvény meghatározta, mely tényt, milyen bizonyító eszközzel lehetett bizonyítani. Megmaradt bizonyító eszköznek az eskü.

1893-ban született meg a **sommás eljárásról** szóló törvény, amely már a modern perjogi szabályokat rögzítette és érvényesítette a szóbeliség, nyilvánosság és a közvetlenség elvét. Ennek hatására

kezdődött el a polgári per kodifikációja. *Emmer Kornél* a francia eljárást tanulmányozta és ez alapján készítette el a törvénytervezetét, míg *Plósz Sándor* a német gyakorlat alapján készítette el a saját tervezetét. Az országgyűlés végül az ún. Plósz -féle tervezetet fogadta el. Ekkor született meg az **1911. évi I. tc. a polgári perrendtartásról**, amelyet 1915. január 1-én léptették hatályba.

5. Plósz Sándor, az 1911:I. tc. kodifikátora

A törvény érvényesítette a *közvetlenség, a szóbeliség, a nyilvánosság elvét, a bizonyítékok szabad mérlegelését, a rendelkezési és a tárgyalási elvet, valamint a perbeli cselekvés szabadságának az elvét.*

A polgári per mindig magánindítványra, a felperes keresetlevelével indult. Ebben meg kellett jelölni a felperes követelését, annak alapjául szolgáló tényeket és a bizonyítékokat. (**rendelkezési elv**)

A bíróság a keresetlevéllel együtt idézte meg az alperest.

Ha a felperes nem jelent meg a *perfelvételi tárgyaláson*, a pert vagy nem igazolta távolmaradását, akkor a pert megszüntették. Ha az alperes nem jelent meg, akkor a keresetlevélben foglaltak szerint marasztalták.

Ha a felek a perfelvételi tárgyaláson megjelentek, - perfüggés - akkor az alperes pergátló kifogásokkal élhetett a felperessel szemben. Ha a bíróság ennek helyt adott, akkor a pert meg kellett szüntetni. Ha a pergátló kifogásokat elutasította a bíróság az alperesnek érdemben kellett válaszolnia a keresetlevélben foglaltakra. Elismerhette a követelést, viszontkeresetet terjeszthetett elő vagy elutasította azt.

Tárgyalási szakasz:

A bizonyítás során mindig annak a félnek kellett bizonyítania, akinek érdekében állt, hogy az állított tényt a bíróság valósnak tekintse. Emellett a bíróság is elrendelhetett bizonyítást, okiratok bemutatását, bírói szemlét, tanú meghallgatásokat, sőt a bíróság eskü letételére is kötelezhette a feleket.

A pervezetés a bíróság kezében volt. A bizonyítás alapján a per érdemében döntő határozat volt az ítélet. Ennek több típusa volt.

- részítélet: a perben érvényesített követelések közül csak az egyikben dönt a bíróság;
- közbenszóló ítélet: ha a bíróság a követelés jogi alapja tekintetében döntött; (kártérítési kötelezettséget megállapítja, de az összeget nem);
- elkülönített végítélet: több alperes közül csak az egyik alperes ügyében dönt a bíróság.

A végítélettel a pert befejezik.

Perorvoslatok:

- **felfolyamodás**: bíróság által hozott végzések ellen;
- **fellebbezés**: az első fokon hozott végítélet ellen;
- **felülvizsgálati kérelem**: a másodfokon eljáró bíróság ítélete ellen a törvényben meghatározott esetekben. (Ha a másodfokon eljáró bíróság az első fokon eljáró bíróság ítéletét módosította vagy megváltoztatta. Ha a másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú ítéletet helyben hagyta, akkor a másodfokon hozott ítélet jogerőssé vált.)
- **perújítás**: mint rendkívüli perorvoslat jogerős ítélet ellen.

A POLGÁRI PER ÉS A BÜNTETŐPER KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGEK:

A büntető perben egy közjogi viszony áll fenn, ahol a közérdek játszik szerepet, míg a polgári perben a felperes és az alperes közötti magánjogi jogviszony létezik.

Büntető perben a vádló (ügyész) és a vádlott közötti közjogi viszony létezik, míg a polgári perben a felperes és az alperes közötti magánjogi viszony alapján keletkezik a per.

Az ügyész a per ura, a közérdek, az állam érdekében lép fel és köteles törvény erejénél fogva vádat emelni, míg a polgári perben a felperes dönti el, hogy követelését érvényesíti-e vagy sem.

A polgári perben a felperes és az alperes között ügyfélegyenlőség áll fenn, addig a büntetőperben, bár az ügyfélegyenlőséget hangsúlyozzák, az ügyész és a vádlott között még sincs teljes egyenlőség.

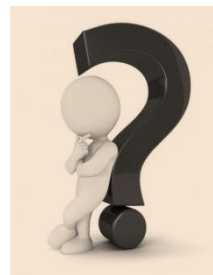
A büntető perben a döntő szakasz a főtárgyalás: a nyomozás, vizsgálat, vád alá helyezés előkészítő jellegű cselekmények, a polgári perben a döntő súlya a peralapításnak a per caesurájának van. (Mit tartalmaz a keresetlevél.)

A büntetőper hivatalból indul, a polgári a felperes keresetére, és itt a felek rendelkezési elve sokkal tágabb körű.

A polgári perben jogutódlásnak van helye, addig a büntető perben a vádlott örökösei nem vonhatók be a perbe.

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Melyek a vádelvű eljárás jellemzői?
2. Mi jellemezte az inquisitorius eljárást?
3. Milyen körülmények vezettek Európában a vegyes rendszerű büntető eljárás bevezetéséhez?
4. Miért törekedtek a reformkorban az esküdszék bevezetésére?
5. Melyek a polgári kor eljárásjogának alapelvei?
6. Melyek a polgári kor bünvádi perének alapelvei?
7. Mit szabályozott a Sárga könyv?
8. Miképpen befolyásolta a magyar büntetőjog fejlődését Pauler Tivadar Büntetőjogtan c. tankönyve és Csemegi Károly Sárga könyve?
9. Határozza meg a bünvádi per szakaszait!
10. Mi volt a vádhatározat?
11. Milyen hatásköre volt a vizsgálóbírónak?
12. Milyen hatásköre volt az esküdtbírósnak?
13. Mely eljárásjogi alapelvek azonosak a polgári és a bünvádi perben?
14. Mit jelent a tárgyalási elv?
15. Mit jelent a felek rendelkezési elve?

KÖTELEZŐ TANANYAG

-- az előadásokon elhangzottak

-- Mezey Barna: Magyar jogtörténet. Budapest, Osiris, 2007. 442-466. pp.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/mezey-barna-szerk-magyar-jogtortenet-osiris-tankonyvek-2007/?pg=0&layout=s>

AJÁNLOTT IRODALOM

BÓNIS Lajos - DEGRÉ Alajos- VARGA Endre: A magyar bírósági szervezet és perjog története. Zalaegerszeg, Zala Megyei Bíróság – Magyar Jogász Egylet Zala Megyei Szervezete Könyvkiadó, 1996. 232-252. pp.

SZÉCHENYI 2020MAGYARORSZÁG
KORMÁNYAEurópai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020MAGYARORSZÁG
KORMÁNYAEurópai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE